

pawła, 11.02.2024

«Czas się wypełnił i bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierźcie w Ewangelię!» (Mk 1, 12-15).

Środa popielcowa - jaka jest historia i symbolika tego dnia? Środa Popielcowa, nazywana także Popielcem, jest świętem obchodzonym w Kościele katolickim, podczas którego obowiązuje post ścisły. Rozpoczyna ona okres Wielkiego Postu, czyli liturgicznego okresu pokuty przygotowującej do Wielkanocy. Trwa on 40 dni (bez niedziel) - najstątniejsza symbolika tej liczby to 40-dniowy pobyt Jezusa na pustyni, gdzie pościł i opierał się kuszeniu przez Szatana. Jednak w Biblii liczba 40 ma o wiele większą symbolikę - tyle dni trwał potop oczyszczający ludzkość z grzechów, tyle lat trwała wędrówka Izraelitów do Ziemi Obiecanej, tyle dni także trwał pobyt Mojżesza na górze Synaj zanim otrzymał tablice z Dekalogiem. Ponieważ Niedziela Wielkanocna co roku przypada na pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca, Środa Popielcowa rozpoczynająca post także jest świętem ruchomym. W 2024 roku, według kalendarza liturgicznego, przypada ona na 14 lutego. Dlaczego "popielcowa"? Nazwa Środy Popielcowej pochodzi od popiołu, którym posypuje się głowy wiernych na znak przemijalności i kruchości ludzkiej egzystencji, co podkreślają słowa z księgi Rodzaju wypowiedziane przez kapłana: "Prochem jesteś i w proch się obrócisz". Podczas obrzędku wykorzystuje się popiół ze spalonych ubiegłorocznych palm wielkanocnych. Ma to miejsce podczas mszy świętej, do uczestniczenia w której wierni nie są w Środę Popielcową zobligowani, jednak muszą zachować wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych. Przesłanie przekazane w Środę Popielcową ma towarzyszyć wiernym do końca Wielkiego Postu, nie tylko zachęcając do refleksji, lecz rozliczenia swojego życia w sakramencie pokuty oraz nawrócenia się. Historia Środy Popielcowej Zwyczaj posypywania głowy popiołem na znak pokuty miał miejsce już w starożytnym Izraelu, krajach arabskich, a nawet Grecji. I chociaż pierwsze dowody na praktykowanie tego zwyczaju w chrześcijaństwie wskazują na II wiek n.e., oficjalne włączenie go do liturgii nastąpiło pomiędzy VII a VIII wiekiem. Wtedy jednak jego wydźwięk miał znaczenie bardziej indywidualne - posypywanie głowy popiołem było wyrazem publicznej pokuty i chęci nawrócenia się. Dopiero pod koniec XI wieku papież Urban II ustanowił ten obrządek obowiązującym powszechnie w całej Wspólnocie. Co ciekawe, zwyczaj Środy Popielcowej oficjalnie stał się częścią liturgii Kościoła już po najstątniejszym rozłamie chrześcijaństwa, nazywanym Wielką Schizmą Wschodnią, dlatego w Kościołach prawosławnych początkiem postu jest poniedziałek po tzw. Niedzieli Przebaczenia. W Kościołach protestanckich występuje on jednak w znanej nam formie - wynika to z tła historycznego, a konkretnie okresu reformacji. Co konkretnie oznacza post ścisły? Post ścisły obowiązuje w Kościele katolickim tylko 2 razy w roku - w Środę Popielcową i Wielki Piątek. Oznacza on, że wierni pomiędzy 18. a 60. rokiem życia mogą w ciągu dnia zjeść jeden pełny posiłek i 2 mniejsze, oczywiście bezmięsne. Jednak wiernych powyżej 14. roku życia obowiązuje wtedy post zwykły - ten sam, co w każdy piątek, związany z wstrzemięźliwością od pokarmów mięsnych.